

Till Sveriges landsting och regioner

Ändrat samarbetsavtal mellan Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling och Sveriges landsting och regioner

Ett förslag till ändrat samarbetsavtal mellan Kommunalförbundet Avancerad Strålbehandling (KAS) och samtliga landsting och regioner sändes ut sommaren 2018 för preliminärt ställningstagande samt besked om beslutsprocessen i respektive landsting/region. Förslaget till avtal är framtaget av medlemmarna i KAS, och innebär att den del av Skandionklinikens kostnader som ska täckas av abonnemang ökas från 50 procent till 70 procent, men kostnaden per behandlingstillfälle (fraktion) räknas endast upp med landstingsprisindex (LPIK exklusive läkemedel).

Extra stora ansträngningar pågår nu inom KAS för att utveckla kunskapsspridningen och kunskapsbildningen för protonstrålbehandling, både inom KAS och utanför. Grundtanken är fortfarande att protonstrålbehandling ska vara jämlikt tillgänglig för alla patienter i landet enligt behov och oavsett bostadsort.

Vårt utskick till landsting och regioner daterat 2018-06-27 med förslag till nytt samarbetsavtal gav en del kommentarer och frågor, vilka är sammanställda nedan.

Inkomna frågor och kommentarer med anledning av förslaget till nytt samarbetsavtal

Vad gör Skandionkliniken för att minska rörliga kostnader?

Klinikens rörliga kostnader är cirka 20 procent av de totala. Kompetensförsörjningsplanen har fokus på att bygga upp kompetens för att klara vårduppdraget, medan den administrativa enheten är begränsad. För att klara det administrativa uppdraget kommer de administrativa resurserna hos ägarna att involveras där så är möjligt.

Hur begränsas budgetens storlek för Skandionkliniken?

Skandionklinikens kostnader i budget 2019 är oförändrade i förhållande till budget 2018 medan avgifterna per behandlingstillfälle (fraktion) räknas upp enligt landstingsprisindex.

Hur säkerställs kostnadskontroll när det inte finns ett kostnadstak i avtalet?

Ekonomidirektörerna i medlemslandstingen/-regionerna följer utvecklingen i kommunalförbundet noga. Kostnaderna kommer inte tillåtas att öka snabbare än intäkterna.

Hur ska de ackumulerade underskotten återställas?

Budget 2020 kommer att innehålla en plan för hur de ackumulerade underskotten ska återställas.

Det är angeläget att säkra finansiering innan eventuella mängdrabatter utlovas.

I samarbetsavtalet ges direktionen en möjlighet att besluta om en mängdrabatt (2.5). I dagsläget finns dock inte planer på att utnyttja denna möjlighet. Om ett sådant beslut fattas i framtiden, kommer KAS att direkt meddela samtliga landsting och regioner.

Bakomliggande grundkalkyl – utnyttjandet per region – reella framtida behov

Kunskapen i den ursprungliga rapporten SPTC (Svenskt Protonterapicentrum), vilken låg till grund för Skandionklinikens dimensionering och budget, är på väg att kompletteras med en uppdatering gjord av experter inom strålbehandling. Tilläggas kan att den anläggning som Danmark är på väg att ta i bruk i Aarhus innebär en kapacitet som är tre gånger den svenska i förhållande till invånarantalet, och Norge planerar för två centra med en sammantagen kapacitet som är sex gånger den svenska.

Vad avses med självkostnadsprincipen?

Enligt kommunallagen får kommuner och landsting inte ta ut högre avgifter än som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som de tillhandahåller (2 kap. 6§ SFS 2017:725). Bestämmelsen gäller även kommunalförbund. Vid nuvarande kapacitetsutnyttjande är avgifterna för behandlingarna vid Skandionkliniken för lågt satta och motsvarar inte kostnaderna. Det är svårt att göra långsiktiga kalkyler av framtida efterfrågan på behandlingar, särskilt mot bakgrund av att Danmark och Norge nu bygger upp egen kapacitet. Med den höjda abonnemangsavgiften kan dock budgeten förväntas gå ihop och eventuellt visa överskott de närmaste åren. Eventuella överskott kommer att användas för att återställa kommunalförbundets kapital.

Insyn i budgetprocess för KAS, det vill säga ökad transparens

Medlemmarnas skrivelse till kommunalförbundet inför arbetet med budget 2019 är upplagd på Skandionkliniken hemsida. Ägarnas ekonomidirektörsnätverk kommer även framdeles att förankra arbetet bland övriga ekonomidirektörer.

Vilka åtgärder har vidtagits för att komma tillrätta med underskottet?

Kunskapsspridning och kunskapsbildning för att öka användningen av protonstrålbehandling är ett gemensamt ansvar inom KAS, det vill säga för Skandionkliniken tillsammans med universitetssjukhusen, och framtagande av nya behandlingsprotokoll för att kunna behandla fler diagnosgrupper, är av central betydelse.

Vårt landsting/vår region har ett lågt utnyttjande av Skandionkliniken tjänster

Utnyttjandet av Skandionkliniken tjänster är ojämnt fördelat över landet och speglar knappast patienternas behov av tjänsterna.

En av anledningarna är att universitetsklinikerna har varit mer eller mindre benägna att vidareremittera patienter från övriga landsting och regioner till Skandionkliniken. I det omarbetade avtalet slås fast att "Landstingen och regionerna ansvarar för att aktuella patienter i det egna landstinget/regionen remitteras till universitetsklinikernas onkologkliniker, vilka ansvarar för att patienterna remitteras till Skandionkliniken" (1.2)

Därtill kan implementeringen av ny kunskap och identifieringen av rutiner för att ta hand om dessa patienter ta olika lång tid i olika sjukvårdsorganisationer, och härtill kommer att det faktiska antalet patienter kan variera något från ett år till ett annat.

Skandionkliniken är en nationell angelägenhet och kunskapsspridning är en framgångsfaktor. Därför välkomnar vi fortsatta dialoger med samtliga landsting och regioner, och gärna i direkta möten.

Stockholm 2018-10-29

För medlemmarna

Henrik Gaunitz

Ekonomidirektör

Stockholms läns landsting

Uppsala 2018-10-29

För Kommunalförbundet
Avancerad Strålbehandling

Peter Daneryd

Förbundsdirektör